

Koldingbogen

ÅRSTAL:	2008
FORFATTER:	Paul Frederiksen
TITEL:	Dreng i midtbyen omkring 1950.
KORT RESUME:	Lege og legekammerater i gråbrødregadekvarteret.

DRENG I MIDTBYEN OMKRING 1950

AF PAUL FREDERIKSEN

STEDET

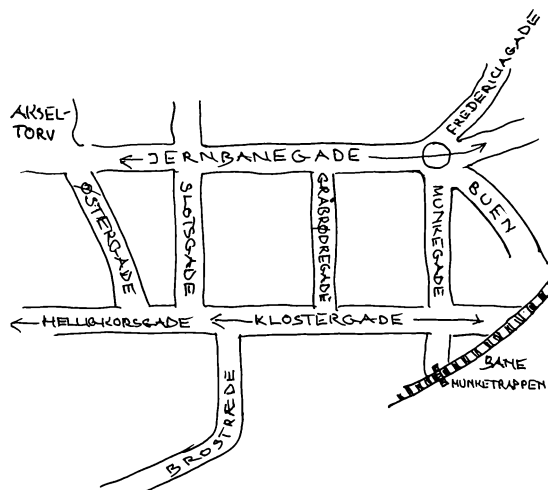
Kommer man fra de omgivende bakker mod nord, syd eller vest, kører man direkte ned i Kolding. Mod øst har vi den lange fjord, som i de andre af vore østjyske byer. Så byen ligger faktisk i et hul, måske i tidligere tider et beskyttet hul, men her er noget, som ikke findes i de andre fjordbyer. Ruinen af en kongeborg, nu delvis restaureret, omgivet af en by, der i disse år breder sig voldsomt ud til alle verdenshjørner – her er virkelig tale om en by i vækst.

Sådan så her næsten også ud i den tidsperiode, som der skal fortælles lidt om – sidst i 40'erne, først i 50'erne, når ses bort fra restaurering af Koldinghus og den store tilvækst af byen. Men den kan da genkendes.

UDGANGSPUNKTET VAR KLOSTERGADE

Det Kolding-kvarter, her er tale om, kan vist ikke kaldes for "Den gyldne Firkant", for rig på mammon var det ikke mig bekendt. Men for os knægte var det et "rigt" område, en verden helt for sig – og der fandtes naturligvis ikke magen til i byen. Gaderne, der udgjorde firkanten, var Jernbanegade, Slotsgade, Klostergade og Munkegade – og i midten Gråbrødregade. Her skete altid noget – en livlig bydel – den gamle forbindelse til havnen, der blev lukket, da Buen blev an-

lagt og åen flyttet omkring 1920. Mange værtshuse, som ikke just var trestjernede, lidt "let kavaleri" – den slags. Her var der stadig nogle få gaslamper, som blev betjent af en kommunal lygtetænder, f.eks. på Munke-trappen, som førte over banen til Kongebrogade. Her var mange butikker, en smede- og maskinfabrik, Jydsk Telefon, en vognmand, Missionshotellet Ansgar og ikke mindst en stor afdeling af FDBs Fabrikker. Det gav dobbeltrettet trafik med hestevogne, lastbiler, cykler osv. Af butikker husker jeg i Klostergade, hvor jeg selv havde mit hjem, to slagtere, en personalebrugs, to købmænd – den

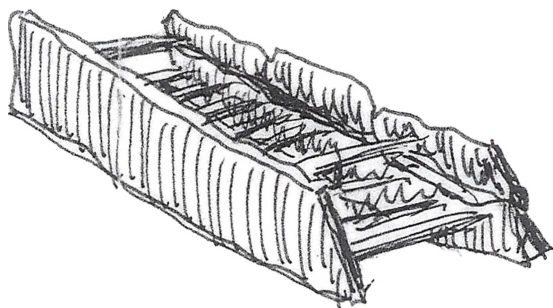
Kvarteret. Kort tegnet af forfatteren.

ene hed nu aldrig andet end melhandleren, to bagere, en fiskemand, en skomager, en mælkeemand, en sølvsmed, en urmager, et vaskeri, en legetøjsforretning, en barber, en herrekonfektion, en rullekælder. Ofte var der knyttet boliger til butikkerne, og der boede mange mennesker i de to-tre etagers ejendomme. Villakvartererne var ikke så omfattende den gang.

MUNKENES SKELETTER

På et tidspunkt skulle der graves fjernvarmeledninger ned i kvarteret, og det lavede selvfølgelig en frygtelig ravage. Der var "skyttegrave" overalt, kvarteret var nærmest lukket for gennemkørende trafik i den periode. Men spændende var det for vi drenge, for efter arbejdstid kunne vi jo lege i udgravningerne – og hvad fandt vi der? En anelig mængde skeletdele, som vi ikke kendte navne på, men vi kunne se, at der var kranier og lårknogler, selv om ingen af os endnu havde haft anatomi i skolen.

Vi fik at vide, at her havde været et Gråbrødre kloster og en dertil knyttet kirkegård

Munkeskiste på Museet på Koldinghus. Tegning af forfatteren.

– og at skeletdelene stammede herfra. Franciskanermunkene eller Gråbrødemunkene (også kaldet tiggermunke) var her i perioden ca. 1288-1530. Vi troede, vi havde gjort de helt store arkæologiske fund, noget i stil med Guldhornene, vi samlede tappert knogler i papkasser og sække, bragte nogle af dem til Museet på Koldinghus, helt sikkert i det forfængelige håb, at det måske ville give en lille skilling til at supplere de beskedne lompepenge, vi fik. Men nej tak, man var vist rigelig forsynet med den slags trofæer! Hvad der blev af alle de indsamlede skeletdele, véd jeg ikke, men vi gemte dog nogle eksemplarer i en sæk i vor kælder. Efter nogen tid var de væk. Mon ikke det var min mor, der var blevet lidt træt af at huse dem?

LEGE- OG SKOLEKAMMERATER

Inden skolealderen var mine legekammerater hovedsagelig de børn, som boede i vor egen og de tilstødende ejendomme. Det var en verden vi kunne overskue, vi var i nærheden af vort hjem, mor, far, vore søskende, og det vi kendte, trygheden med andre ord!

Men så skete der noget! Vi kom i skole, og for mit vedkommende var det i Sct. Nicolai Skole i Skolegade. Skolen blev senere nedlagt, men er genopstået som kulturkomplekset Nicolai. Jeg nåede vist igennem alle bygningerne i løbet af de seks år jeg gik der, inden jeg skiftede til mellemskolen. I skolen fik jeg andre og nye kammerater. En del var fra mit eget kvarter, men de kom naturligvis også fra andre dele af byen. Skolen var sammensat af elever fra mange forskellige "samfundsklasser". Dem, jeg især kom til at være sammen med var 2 x Knud, Erik, Poul Hen-

Legekammerater i Gråbrødregade. Stående fra v.: Ukendt, Leif Lyngge, Kitty Lyngge, Ib Thomsen m. ukendt barn på skuldrene, Knud Holst, Peter Dømmestrup (søn af Højskolehjemmets bestyrer), Erik Rasmussen (søn af Maja Rasmussen, Industrien), Thomsen fra Cykelstalden. Siddende fra v.: Erik Holst, Børge ?, Preben Kjeldsen.

ning, Poul Erik, 2 x Ib, Svend Adler, Arne – dertil kom andre fra kvarteret, nogle af dem lidt ældre og desuden nogle stykker fra andre skoler: Ole, Peter, Hanne, Ove, Kitty, Leif. Vi udgjorde en fasttømret flok, der næsten altid var sammen efter skoletid, om sommeren også tit om aftenen, og legen var som regel koncentreret i den før omtalte firkan, dog med afstikkere til andre områder.

HØJSKOLEHJEMMET – BORGEN I MIDTEN

Hotellet Kolding Højskolehjem, placeret på hjørnet af Jernbanegade og Gråbrødregade, var i nogle år omdrejningspunktet i vore vilde lege. Her mødte vi en ånd og forståelse,

som ikke mange af os var så kendte med. Vi legede meget på hotellets grund, ja, vi var faktisk over hele hotellet.

Familien, der bestyrede hotellet, hed Dømmestrup. De havde tidligere været forstanderpar på en gymnastikhøjskole på Fyn. Meget rare mennesker med et vist dannelsesniveau og meget interesseret i idræt. Deres børn var foruden Ole, min gode kammerat, lillebror Peter, søster Hanne på min alder og i hvert fald én storebror, som hed Aksel, men han var "ældgammel". Han boede heldigvis ikke hjemme, men vi oplevede ham da ved flere lejligheder. Ole sagde, at han så franske film udelukkende for skuespillets og instruktionens skyld. Det forstod vi simpelthen ikke. Jeg tror nu ikke Oles far altid var begejstret for vor tilstedeværelse, for der var mange store arrangementer på hotellet, og vi larmede temmelig meget. Der var ca. 100 værelser fordelt på flere etager. Stort velfungerende køkken med en ulækker kok og en del køkkenpiger, som der gik en del historier om. Gangpiger var der selvfølgelig også, og fruene var selv oldfrue. Hotelkarl til det tunge, Mains hed han, han var lille og bred og bomstærk. Ham havde vi respekt for, når han jagtede os rundt på gangene. Han var hurtig, og øretæverne faldt præcis. Han mente, han skulle holde os lidt i ave, og han var meget nidkær.

I den store, brolagte gård var der parkering og garager til hotellets gæster, men der var også cykelparkering for alle og enhver. Tidligere havde her været opstaldning af heste og hestekøretøjer, når der var landbomøder eller fester på hotellet, og det bar gården præg af. Der var tegn på et begyndende forfald. Bestyreren af parkeringen hed Nie-

Den smalle del af Jernbanegade, som den så ud i slutningen af 1930'erne. Til venstre med skiltet Hotel ses Højskolehjemmet.

mann, ham kunne vi absolut ikke lide – og det var gensidigt, men han havde en ældre mand, Thomsen, til hjælp, og ham var vi glade for. Han og hans lille gemytlige kone boede på stedet, og vel kunne de da blive lidt sure på os, men der skulle meget til. Tolerancen var stor, der var højt til loftet i deres lave stuer i denne gård med ind- og udkørsel til Gråbrødregade. I gården havde også en karetmager til huse – mon ikke det var en af de sidste med det fag i Kolding? Hans værksted og halvtage lå direkte over for en række ildelugtende retirader.

Tømrer Petersen, som holdt til i et portværksted, var vores ven. Her fik vi bare lov

til, med hans kærlige hjælp, at boltre os lige som vi ville, men vi lærte også lidt om faget, som han beredvilligt fortalte om.

Ole var frisk og med på det hele, det var selvfølgelig også ham, der ved parkeringspladsens gamle benzinstander turde hælde sin hånd over med benzin – og så sætte en tændstik til! Det var en oplevelse, der rangerede på højde med, hvad vi havde set i Tivoli til Børnehjælpsdagene, der blev afholdt hvert fjerde år. At han turde, jeg gjorde ikke og for øvrigt heller ikke nogen af de andre tilskuere!

I tilknytning til Højskolehjemmets gård var der et større område, som blev kaldt ha-

ven. Set med nutidens øjne var det nok en lidt for smigrende betegnelse, men det var altså et stykke jord med sparsomt, nedslidt græs, som bare fik lov at passe sig selv. Naboejendommen til stedet var Kolding Laane- og Diskontokasse, og der var gennem et par baggårde adgang til Jernbanegade. Haven var kranset af en gammel to meter høj mur, som skrånede lidt ind mod Højskolehjemmet. Mod parkeringspladsen var muren erstattet af et plankeværk, som absolut havde kendt bedre tider. I et halvrundt tårn fandtes en trappe, som førte op til hotellets anden etage, en slags brandtrappe. I et hjørne af haven fandtes et meget stort gråpæretræ, som bar flittigt hvert efterår – til stor fryd for os alle sammen. Her havde nogle af os fået anbragt en slynge – en rigtig en, som den Tarzan plejede at svinge sig i. Den blev flittigt brugt af os alle, men også her var der et par stykker, som vovede det utrolige – bl.a. at stå op på tværpinden. Sikken et gys det gav, når vi susede gennem luften – frit fald!!! Ufarlig var den ikke. På området var der også opstillet en stor brøndring med en diameter på ca. en meter. Den var altid fyldt med plummervand og alger – frøer var der vist også i den, og turde man ikke overhælde sin hånd med benzin og sætte ild til, så kunne man da i det mindste drikke en kopfuld af denne ulækre væske for at blive optaget i de stores kreds. De helt hårde, “himmelstormerne”, bed et lår af en levende frø – og slugte det! Vi lavede alverdens ting i den have. Vi legede røvere og soldater, vi var ridere med træsværd og skjolde lavet af krydsfinérlåg fra sæbespånnetønder. Jo vildere, jo bedre. Med vore dolke og knive “huggede” vi “land”. Vi var nogle stykker, der var ret

Øverst porten til Højskolehjemmet og Låne- og Diskontokassens facade mod Jernbanegade. Nederst Erik Holst på cykel over gården, hvor bagsiderne af de samme huse kan ses.

skrappe til denne sport, og vi erobrede det ene store stykke land efter det andet.

Vi byggede forsvarsværker, så vi kunne forsvare os mod indtrængende fjender, dem var der nemlig også nogen af. Det kunne være bisserne fra Domhusparken, eller de knap så farlige drenge fra Vestergade. Så gik det løs med kæppe og stenslynger, kasteskyts, og skulle det være nødvendigt, kunne vi også bruge de bare næver! Vi var gerne en

flok på en 15-20 stykker, men antallet blev så gerne reduceret lidt efter spisetid om aftenen, når nogle af de "mindre" ikke måtte komme ud igen. Oles søster Hanne var på et tidspunkt den eneste pige i flokken, men hun hang godt nok på. Hun skulle ikke have noget af at være prinsesse eller Lady Marian, når vi legede Robin Hood og hans lystige svende. Nej, hun ville være én af svendene. Men hun tudede nu lidt mere end vi andre, når hun faldt og slog sig! Men efterhånden gik det op for os, at hun VAR en pige, det

kunne jo ikke rigtig skjules, at hun "bulede" lidt, og der var da et par stykker af os, som blev småforelskede i hende. Hun var en køn pige, gik på Realskolen, og det var ikke til at kimse af!

Ulykker blev vi ikke helt forskånet for! Vi jagtede hinanden rundt og rundt på den to meter høje mur om haven, skrå var den jo foroven, vi sprang ned på jorden og kravlede op igen. Det havde vi så tit gjort, men vilde var vi jo og følte, at vi magtede det hele, men bagerens søn på 10-11 år trådte forkert

Bagest fra v.: Peter Dømmestrup, Bent Anker, Ove Lyngge, Knud Holst, Ib Jensen (Spids), Poul Erik (Pylle), Hanne Dømmestrup, Kitty Lyngge. Forrest fra v.: Leif Lyngge, Thomsen (gårdopsynsmand), ukendt pige, Erik Holst.

og styrtede baglæns ned i en kælderskakt i den tilstødende gård. Han brækkede det øverste af ryggen og blev sendt til Århus, hvor han blev opereret flere gange og kom hjem med korset, som han gik med i adskillige år. Han blev stiv i nakken. Det fik aktivitetsniveauet til at falde et stykke tid. Ingen blev bebrejdet noget, vi havde jo alle jagtet hinanden, men vi følte os lidt medskyldige.

Når vi bevægede os lidt uden for reviret, kunne det godt være til havnen, som ikke lå langt borte. Her var altid noget at kigge på, ind- og udgående fartøjer med kreaturer, foderstoffer osv., men det var altså et lidt forbudt område. Her var der stadig spor af tyskeres tilstedeværelse under krigen, og der blev stadig ryddet op i deres efterladenskaber. Vi fortalte aldrig hjemme, når vi havde været på "havnerundfart". Vi kunne også tage til Marielund eller Bramdrupskov, men det var jo en lidt større udflugt, så det var vist først, da vi fik cykler. Men så kørte vi også skovstierne tynde. Vi troede, at vi her først i 1950'erne stadig kunne finde efterladenskaber fra 1945, da tyskerne vendte næsen hjemefter og bivaukerede her i skoven nogle nætter, men vi fandt ikke så meget som et tomt patronhylster, men bare tanken om, at de havde været her, syntes vi var spændende.

SLOTSBANKEN VAR OASEN

Men vort foretrukne sted var byens grønne oase, Koldinghus Slotshave med Staldgården og Slotssøen – her var fred og alligevel tilpas vildt til os. Her var flere niveauer i stisystemerne, og med ruinen som midtpunkt

Koldinghus fra Staldgårdsporten ca. 1960.

kunne fantasien rigtig få luft under de ungdommelige vinger, og så var det ikke langt hjemmefra. Dengang var der ikke 1. majmøder og sidste skoledags-afslutninger på den store plæne foran slottet. Her kunne vi i stedet dyrke bueskydning, og vi løb rundt og skød efter hinanden med pile armeret med rigtige projektiler af metal, indkøbt i det daværende sportsmagasin i Søndergade. Det var meget farligt, men lykken – eller hvad det nu var – stod os bi, og der skete – lidt ufatteligt – aldrig ulykker.

Vores evne til at skyde med stenslynge udviklede sig også til noget nær det perfekte, og det var da også rent og skært held, at ingen kom alvorligt til skade. Det gjorde fantastisk ondt at blive ramt af sådan en afskudt sten. Jeg prøvede selv at ramme en due på stor afstand, den døde på stedet, og jeg havde kvababbelse over det i lang tid derefter. Men da Erik blev ramt i ansigtet af en af-

skudt hundeprop, trak vi grænsen. Det var ufint!

På sommeraftener, når flagermusene flagrede om slotsruinen, prøvede vi at fange dem ved at smide vore lommetørklæder over dem, og vi forsøgte adskillige gange at klatre ind i ruinen via den nedbrudte sydmur. Opsynsmanden var ikke aktiv på denne tid af aftenen. Hvor var det dog spændende. Ove og Leif (Kang) førte vist an, og da vi først var inde, kunne vi kravle helt ind i kældrene ved at krybe på alle fire. Her var magasiner med gipsskulpturer, lidt uhyggeligt, men vi kunne jo ikke lade være, udfordringen var der jo. Rystende klatrede vi ud igen. Det var jo kun de helt "hårde", der var med på sådan et "commandoraid". Nordskrænten mellem Staldgården og Slotssøen var også et meget yndet sted at lege. Her groede vildtvoksende kæmpepileurt i et par meters højde, og her byggede vi huler. Saften af de tykke stilke kunne stilne smerterne af brændenælder – vi kaldte også planten for japansk bambus. Fra Nordskrænten kunne vi forcere et hegn ind til Staldgårdens have, hvor der var mulighed for at stjæle de dejligste pærer – det gjorde vi så!

DEN HEMMELIGE KLUB, REMMEN

Ole og et par stykker mere var kommet i tanker om, at vi skulle have en hemmelig klub. Vi var med på ideen, os, der blev spurgt. Ingen andre måtte ane noget om klubbens eksistens. Den skulle have til huse på en værelsesgang på Højskolehjemmets 3. etage, her var nemlig foruden værelserne et mindre rum ind under skunken, og det kunne fint udnyttes til "hule". Der var en lille dør ind

fra gangen, som kunne låses – også indefra. Vi gik i gang med at rydde op og smide ud, og vi fik os installeret med nogle gamle dyner og madrasser fra hotellets loft, et par taburetter og et lille bord. Bøger og navnlig blade havde vi til overflod fra restaurantens kasse-rede udvalg, men elektricitet var der ikke, så vi fik organiseret nogle stearinlys og tændstikker. Det var en ren brandfælde, der var ingen vinduer, vi kunne komme ud af, men det tænkte vi ikke på, og faktisk blev det hele meget hyggeligt. Vi døbte klubben Remmen, hvorfor véd jeg ikke rigtigt, måske var der noget bindende ved navnet, eller også kunne det stamme fra et blad, f. eks. "Skipper Skræk" – men det indebar i hvert fald, at vi skulle gå med en tynd læderrem om højre håndled, når vi var i klubben. Der blev lavet medlemskort, og vi hyggede os vældigt med ting og sager, som Peter og Ole skaffede fra hotellets køkken. Men da der i grunden ikke var noget særligt formål med klubben, tabte vi interessen i løbet af et par måneder.

Vi kunne via hotellets loft på 4. etage ved hjælp af en stige komme ud på skifertaget, højt over midtbyen med en fantastisk udsigt. Hvor var her flot og farligt! Taget havde lidt hældning, så det var virkelig om at passe på ikke at komme for tæt til kanten. Det var selvfølgelig strengt forbudt at opholde sig her, og det var jo det, der gjorde det spændende. Det var også et yndet sted at tage solbad for hotellets vinterblege piger – uden oldfruens vidende, forstås! Men de havde åbenbart en anden status end os, for de blev ikke jaget ned af en hidsig hotelkarl. Men et forkert trin havde betydet frit fald til byens dengang brolagte strøg, Jernbanegades midterdel.

Gårdens børn leger foran vaskehuset. Gennem porten skimtes det lille, gamle hus i Gråbrødregade, som forlængst er nedrevet. Fra v. Leif Lyngge og Erik Holst. Yderst til højre Knud Holst.

JERNBANEGADE, SLOTSGADE, GRÅBRØDREGADE, MUNKEGADE

Jernbanegade var en af de driftigste gader i byen. Her var tre banker, mange forskellige forretninger: manufaktur, ekvipering, grønthandler, købmand, tobaksbutikker, 2-3 skobutikker, blomsterbutikker, fotoforretning, boghandlere, urmagere osv. Megen trafik i begge retninger og ikke mindst mange mennesker på gaden – også om søndagene, hvor man gik tur for at kigge vinduesudstillinger. Endelig var her også biblioteket, som allerede dengang havde vores interesse. Her boede et par af de mest farverige og spændende af kammeraterne. Ib (Piver) boede oven over en stor tæppebutik, i hvis baggård der var et koloniallager, Brdr. Justesen, og her kunne også leges, når bare vi ikke var i vejen for den ind- og udgående trafik. Her var kældre og garager med alskens ting og sager. Pivers far var cykelsmed og havde et nordisk

mesterskab i cykling. Vi fik vore gamle cykler holdt i fin stand, og senere var vi en del, der cyklede Fyn rundt med telt og tæpper. Poul Erik, kaldet Pylle eller Pillerik havde nogle forældre, som var lidt anderledes. Faderen, P. A. Nielsen var forsikringsmand, men al hans fritid brugte han på amatørteatret. Han skrev selv stykkerne på en gammel Remington-skrivemaskine, altid i stribet badekåbe og dampende på en stor cigar. Der skulle være ro, når "geniet" arbejdede – men så var der jo familiens loft på 3. sal i ejendommen, der var nabo til det, der senere blev til biblioteksudvidelsen i Jernbanegade. Her på loftet havde Pylle et komplet dukke-teater med alt tilbehør – det var "stort" at lege med det! At spille roller, at synge, at sætte lys på kulisserne – bare det at være andre "personer" end de vante. Her serverede Pylles søde, rødhårede mor så meget tynde vermouth-sjusser for os, ligesom hun altid var god for et slag Matador – det var festlige dage!

Slotsgade var en lidt stille gade. I gaden lå Konrad Jørgensens Bogtrykkeri, hvor man bl. a. fremstillede Højskolebladet. Ved siden af lå der en lille købmandsbiks, og lidt længere mod Klostergade en antikvarboghandler, som hed Svarre, og som også handlede med frimærker, så det var en butik, der havde vores bevågenhed. Her lugtede dejligt af bøger og piberøg! Nabo til hans udendørs bogkasser var en købmand, der endnu havde sand på gulvet. Lidt halvmørkt var der, men pænt og rent og meget høflig betjening. I gaden var der også et lille hjemmebageri, en slagter m.m.

Gråbrødregade havde ingen butikker, det hele skete bag facaderne, i gårdene og por-

Gråbrødregade med indgangen til gården. Foto ca. 1960.

tene, Men her var da en elektro-mekaniker, hvis ejer havde en schæferhund, som ikke rigtig kunne lide os, måske fordi vi fra 2. sals højde skød på den med Knuds luftbøsse. Knuds far var jæger, men han havde vist ikke rigtig instrueret Knud om jagtens etik. I gaden var der en række forfaldne rødkalkede huse, som blev kaldt husvilde-boliger. Til dem hørte der en garage, hvis bruger var konditor Boesen. Konditoriet vendte ud til Jernbanegade, men selve fabrikationen foregik i bageriet i Gråbrødregade. Og så var der selvfølgelig Højskolehjemmet, som strakte sig halvvejs ned i gaden mod Klostergade.

Munkegade var en temmelig livlig gade, ligesom Klostergade. Her var et par hoteller, Hotel Hafnia – det betyder jo havn, og det var det vist for mange, Hotel Danmark, og så var der Munkecaféen, et pænt sted, hvor en del af områdets forretningsindehavere samledes til en “snak” formiddag og eftermiddag. Spisestedet Middagssalen, med et par bil-

lardborde – her spiste mange pensionærer – og i porten var der indkørsel til et større garagekompleks, som tilhørte en ligkistefabrikant Heilskov. Et kafferisteri spredte dagligt sin aroma over kvarteret, her kunne man få sig en snak med flinke, voksne mennesker som Hein, Henrichsen og Bie. I samme gård lå Spritkompagniet. Nabo hertil boede en ældre håndskomager Kyster, med hvidt hår og skæg. I hans gård boede Bent Anker og Freddie, som også hørte til flokken. På den anden side gaden lå der en købmandsgård, som tilhørte købmand Fensholt, her var jeg selv bybud en overgang. Vi var meget glade for den butik, her var et flinkt personale, som vi kendte godt. I gården var der også en farve- og lakfabrik med udsalg. Bech hed manden, som ejede den. Så var der et par kontorer, barber Krog – og et efter datidens forhold flot offentligt toilet. Opsynsmanden samlede hestepærer op på gaden til brug i kolonihaven. Toilettet hang faktisk bygningsmæssigt sammen med et lille udstyrsstykke af et springvand, en lille fontæne, som vendte ud mod den rundkørsel, der var i krydset Jernbanegade, Fredericiagade, Buen, Munkegade. I en af gårdene var der et stenstrykkeri, som nogle af os var meget optagede af. Manden, der havde trykkeriet, hed Orm, og her fremstilledes plakater og etiketter i denne gamle teknik, hvor man tegnede direkte på en speciel sten. Nu bruges teknikken kun til fremstilling af kunstlitografier.

En sammenbygning på hjørnet af Munkegade og Jernbanegade rummede Radio-Specialisten, en købmand, en chokoladeforretning og en grønt- og frugtbutik. De to sidstnævnte i Jernbanegade. På 1. sal i hjørnejendommen, rned frit udsyn helt til bane-

Munkegade/Buen ca. 1955.

gården, boede radiomanden med en husbestyrerinde, som passede hans tre børn og hans chokoladebutik. Børnene var tidligere nævnte Ove, Leif (Kang) og Kitty – og vi havde vel nok megen sjov sammen. Her var frit spil, også til chokoladeforretningen, når børnene vel at bemærke var alene hjemme. Ove var meget musikalsk og gik til spilleundervisning hos en ældre dame i “Solgaarden”, men han gad i grunden ikke. Jeg havde intet klaver, men ville gerne spille! Ove spillede på det opretstående med lystagerne tændt, Kitty dansede en dans med en afbrækket gren fra en viftepalme, vi andre grinede og så til med store øjne. På loftet var der god plads til at opmagasinere de tomme papkasser fra radioapparaterne, og af dem byggede vi et teater med tæppe, kulisser og det hele. Vi skrev selv stykkerne og opførte

dem også for de “små”. Det var som regel noget med cowboys eller Fantomet – de var virkelig populære i de år, sikkert fordi vi købte bladet “Skipper Skræk” hver tirsdag. Vi kunne godt have op til en 15-20 tilskuere til en sådan forestilling. Vi solgte selvfølgelig billetter til spotpriser, i grunden kastede vi vor “kunst” i grams, pynt med det – vi havde det vidunderligt i denne brandfælde af et loft.

Barndommen og legene gik på hæld, kammeraterne spredtes, vi fik andre interesser, men sås da indimellem. Men der var jo stadig skolegang, lidt senere lærepladser, eksaminer osv. Alt det nævnte foregik omkring konfirmationsalderen og 2. mellemskoleklasse. Den omtalte “firkant”, som vi boede og legede i, står måske i dag i et mere gyldent skær, men gør det noget?